

Lodovico Guicciardini, *Beschrijving van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland*, Nederlandstalige uitgave uit 1612

P 321 - 322

Beschrijving van Douai.

De stad Douai schijnt gelegen te zijn op een plaats waar vroeger het volk woonde dat Cesar de Catuaci¹ noemde. Zij is gelegen op de rivier de Scarpe die hier veel plaatsen bevoeit, op vijf mijl van Lens en ook vijf mijl van Kamerijk. Het is een goede en versterkte stad met veel fonteinen, en mooie, maar oude huizen, en een groot aantal kerken, waarvan de aller oudste de Onze-Lieve-Vrouwekerk is. Ze is gesticht, zo zegt men, ten tijde van koning Clovis van Frankrijk, omtrent het jaar ons Heren vijfhonderd door Arcanaldus, legeraanvoerder van Frankrijk. In Douai is Robert Gaguin, hoofd van de Orde van de Allerheiligste Drie-eenheid² geboren, een zeer geleerd man en lovenswaardig schrijver van de geschiedenis van Frankrijk en de Nederlanden. Van hier is ook Nicolas Brentius afkomstig, een zeer geleerd man, die veel goede en nuttige boeken heeft geschreven. In Douai bevindt zich de stapel van granen, die daar overvloedig aankomen uit verschillende landen. Daarin en ook in andere goederen wordt hier veel handel gedreven. Douai is een kasselrij met jurisdictie en bestuur over veel dorpen en het omliggende platteland. In deze tijd, terwijl ik deze beschrijving maak, heeft Douai van koning Philips van Spanje de toestemming en een patentbrief gekregen om een universiteit of hogeschool op te richten, zoals in Leuven. Dit werd bevestigd door de paus van Rome, die daartoe veel vrijheden en privileges heeft verleend. Dit gebeurt tot groot profijt van het hele land, aangezien de jongeren, die hier studeren goed de Franse taal kunnen leren, wat in deze gewesten heel noodzakelijk is.

BIJVOEGSEL

[Douai was vroeger een garnizoensplaats van de Nerviërs tegen Artois. Hier zijn twee kapittels, dat van Sint-Pieter en dat van Sint-Amatus, een vrouwenabdij en drie kloosters van monniken. Daarenboven is er nog een vrouwen- en een mannenabdij in Marchiennes. In 1556 pleegde Gaspar de Colligny, admiraal van Frankrijk, op Driekoningen een overval op de stad, waarbij hij probeerde de stad 's nachts in te nemen. Maar toen zijn leger bij de omwalling kwam en deze wilde beklimmen hoorden ze de wacht wegtrekken en dachten ze dat ze ontdekt waren. Ze werden bang en vertrokken. Deze stad hield zich afzijdig tijdens de Nederlandse burgeroorlogen. Vele Engelse en andere jezuiten kregen er onderdak. In 1579 stuurde de stad Gent vier

¹ Aduatuci

² Trinitariërs

vendels Waalse soldaten naar Douai om een aanslag te plegen. Ze hadden een heimelijke overeenkomst met kapitein Cosmas³ (een Piemonteese die vroeger in de stad woonde) en zei dat hij daar mensen kende. Deze vier vendels en 30 ruiters trokken vanuit Deinze zo heimelijk mogelijk en marcheerden dag en nacht. Rond middernacht kwamen ze aan bij Douai aan de kant van de poort van Ock. Daar wachtten ze in een grote hoeve tot het dag werd en de stadspoort openging. In de stad waren vijftien soldaten en een sergeant, gekleed als kooplied. Zij zouden zich 's morgens op Witte Donderdag meester maken van de poort. Maar toen de poort reeds open was en de soldaten te veel treuzelden met hun ontbijt kwamen twee arme vrouwen naar de stad en vertelden aan een boer die ploegde, dat de hoeve vol Spaanse soldaten was. Deze man maakte een van zijn paarden los en reed haastig naar de stad om dit te melden. Kapitein Villers achtervolgde hem snel, en riep dat hij moest halt houden. Maar omdat de man niet stopte schoot hij op hem met zijn pistool. Door het geroep gealarmeerd sloten de wachters van de poort de draaiboom. De vijftien soldaten die in de stad waren kwamen naar de poort om ze in te nemen. Maar toen ze zagen dat de draaiboom gesloten was en het klokje op de poort hoorden alarm slaan, trokken ze de stad terug in en vluchtten langs de andere poorten, behalve de sergeant. De aanslag was mislukt, maar ze stelden zich toch op in slagorde langsheen de stadsomwalling en sommeerden de stad om zich over te geven en hen als garnizoen binnen te nemen in naam van de aartshertog en de Staten. Enkele burgers leken hiertoe wel bereid, maar de gouverneur van de stad, de heer de Hertaing liet het grof geschut tien of twaalf schoten lossen, wat hen deed vertrekken zonder verder enig kwaad te verrichten.]

³ *Pesarengis*

L. Guicciardini, *Beschrijving van de Nederlanden*, Nederlandstalige uitgave, 1612
Beschrijving van Douai, p. 321-322